

LOVPLIGTIG REDEGØRELSE FOR SAMFUNDSANSVAR

Gyldendal ønsker at fremme en ansvarlig adfærd i forbindelse med arbejdet i koncernen og ønsker herunder at fremme adfærd, der bidrager til bæredygtig økonomisk, social og miljømæssig udvikling. De økonomiske, sociale og miljømæssige forhold er indbyrdes relaterede, og Gyldendal-koncernens samfundsansvar skal sikre en hensigtsmæssig balance i virksomhedens udvikling.

Gyldendal har udarbejdet etiske regler for samfundsansvarlighed, der skal efterleves af alle selskaber i Gyldendal-koncernen og af de leverandører, som Gyldendal samarbejder med.

Gyldendals fokus på samfundsansvarlighed omfatter særligt arbejdet med at værne om ytringsfriheden med en udgivelsespolitik, der understøtter Gyldendals mission om at berige danskerne med kundskaber, kultur- og læseoplevelser præget af mangfoldighed og kvalitet. Udgivelsespolitikken føres ud i livet af dygtige og engagerede medarbejdere, og arbejdet med udvikling af medarbejdernes kompetencer i gode og engagerende arbejdsmiljøer er af stor betydning for Gyldendal.

Gyldendals miljømæssige påvirkning er særligt udtalt inden for bogproduktionen og i bogdistributionen, der varetages af datterselskabet Nordisk Bog Center. Gyldendal har på den baggrund prioriteret indsatsen for en ansvarlig miljømæssig adfærd inden for disse områder. Da Nordisk Bog Center i disse år gennemfører et omfattende moderniserings- og ombygningsprojekt, vil der indtil videre ikke blive rapporteret om samfundsmæssige initiativer hos Nordisk Bog Center.

Udgivelsespolitik og ytringsfrihed

Gyldendal ønsker at stimulere lysten til at læse såvel gennem spændende og debatskabende udgivelser for voksne og børn som gennem udvikling af nye tidssvarende undervisningsmaterialer i høj kvalitet til alle dele af uddannelsessegmentet. Gode læsefærdigheder er en grundlæggende forudsætning for at tilegne sig kompetencer i et videnssamfund, og Gyldendal vil spille en aktiv rolle i udviklingen af børns læsefærdigheder.

Til folkeskoleundervisningen har Gyldendal udviklet skolebøger og digitale læremidler, der understøtter den enkelte elevs læseindlæring både i danskundervisningen og i de øvrige fag. Gyldendal deltog i 2010 i etableringen af et nyt initiativ, *Ordet fanger*, om at styrke bogen og læsning for danske børn. *Ordet fanger* er et initiativ, der samler toneangivende forfattere, forlag, boghandlere, biblioteker, Danmarks Lærerforening m.fl. om sit formål. Og datterforlaget Systime markerede sig i 2010 stærkt med iBogen, en interaktiv læringsplatform, der forventes at afløse papirbøger i store dele af gymnasieundervisningen.

Gyldendal skal ikke kun genremæssigt spænde vidt. Allerede i begyndelsen af det tyvende århundrede udtalte Peter Nansen, Gyldendal-direktør og samfundskritisk journalist og forfatter, at Gyldendal med den position, det har, skal være huset med de mange boliger. Peter Nansen lagde dermed ord til det, der siden har været en fundamental del af Gyldendals selvforståelse: Gyldendal og dets datterselskabers aktiviteter skal afspejle virkeligheden i al dens mangfoldighed og bidrage aktivt til oplysning samt kulturel og demokratisk debat. Hos Gyldendal skal forfatterne kunne regne med at blive mødt med et kvalificeret og engageret samarbejde og med formidling af deres manuskripter uden skelen til religiøs, politisk eller anden overbevisning.

Gyldendal betragter det som en væsentlig samfundsmæssig rolle at fastholde denne mangfoldighed i sit udgivelsesprogram.

En grundlæggende forudsætning for kulturel mangfoldighed er, at samfundet anerkender en udstrakt kunstnerisk ytringsfrihed. Gyldendal blev i 2010 udfordret på netop dette med et sagsanlæg mod Das Beckwerks *Suverænen*; en roman, der udkom i 2008, og som med afsæt i elementer fra virkeligheden anvender fiktionens virkemidler i en satire om det moderne menneske som politisk aktør. Sagen er

principiel og vil få vidtrækkende konsekvenser for den kunstneriske ytringsfrihed, hvis ikke Gyldendal og forfatteren frifindes. Retssagen blev hovedforhandlet i Østre Landsret i januar 2011, og der afsiges dom i marts måned samtidig med produktionen af denne årsrapport.

Gyldendal lægger vægt på at være med til at udvikle den danske litteratur, at finde nye talenter og sikre vækstlaget under de etablerede forfattere. Det sker ved kritisk og konstruktiv vurdering af manuskripter, ved at være opsøgende og igangsættende og ved at holde sig aktivt orienteret om, hvad der foregår i de litterære miljøer. I 2010 udgav Gyldendal det højeste antal debutanter i mange år. Det er dog ikke noget mål i sig selv at udgive mange debutanter; også hos debutanter er det talentet, der er udslagsgivende.

I 2010 overtog Rosinante&Co det litterære tidsskrift *Hvedekorn* og sikrede dermed fremtiden for tidsskriftet, der gennem 90 år har lanceret mange af de forfattere, der kom til at tegne dansk litteratur i det tyvende århundrede. Endvidere udgiver Gyldendal tidsskriftet *Kritik*, der blev stiftet i 1967, og som bygger bro mellem den litterære og den videnskabelige verden gennem publicering af akademisk formidlende og debatterende, peer-reviewed artikler.

Der bruges hvert år mange ressourcer på udgivelse af et bredt program af oversat litteratur. Den oversatte litteratur bidrager til den stadige udvikling af såvel det danske sprog som den danske litteratur, og med bistand af blandt andre udenlandske litterære "scouts" arbejdes der målrettet både med udvælgelse af væsentlige nyheder og med oversættelse og nyoversættelse af klassiske værker. I 2010 har Gyldendal eksempelvis udgivet bind 1 af Niels Brunses mere tidssvarende og højt berømmede oversættelse af Shakespeares dramatiske værker. I 2010 udgav Gyldendal også bind II af Platons samlede værker i nyoversættelse. Disse oversættelser forestås af en gruppe på knap 30 af landets fremmeste klassiske filologer og Platonforskere.

I begyndelsen af 2009 introducerede Gyldendal internetportalen Den Store Danske – Gyldendals åbne encyklopædi på nettet (denstoredanske.dk), som stilles gratis til rådighed for befolkningen. Det har siden udgivelsen af de første af i alt 22 bind af *Den Store Danske Encyklopædi* været Gyldendals ønske at sikre tilgængelighed og ajourføring af den enorme mængde af ekspertviden, som var repræsenteret i dette opslagsværk. Med integreringen af Encyklopædien i Den Store Danske ønsker Gyldendal at skabe et åbent vidensprojekt, der på én gang kan samle og sprede danskernes kollektive viden. Samle, fordi alle her kan bidrage og formidle deres indsigter. Spred, fordi indholdet, der skabes af brugerne, frit kan anvendes i alle andre sammenhænge. Den Store Danske indeholder i dag ca. 170.000 artikler og besøges og bruges dagligt af flere end 60.000 danskere.

Overordnet set skal Gyldendals udgivelsespolitik gennem en afbalancering af kommercielle og kulturelle hensyn sikre den solide og forsvarlige økonomi, der er en forudsætning for langsigtet vækst og udvikling.

Medarbejdere

Gyldendal er afhængig af kreative, kompetente og engagerede medarbejdere og ønsker at skabe et godt arbejdsmiljø. Det arbejdes der med på forskellige måder i koncernen.

Siden 2008 er der gennemført en årlig medarbejdertilfredshedsundersøgelse i moderselskabet, der tæller 259 af koncernens i alt 508 medarbejdere. I 2009 vurderede 94 % af medarbejderne, at Gyldendal er et rigtigt godt sted at arbejde, hvilket var en forøgelse på 7 % i forhold til 2008. I 2010 faldt procentdelen marginalt til 92 %. Ledelsen har sidenhen lagt yderligere vægt på regelmæssig informationsformidling til koncernens medarbejdere.

Løbende udvikling af medarbejdernes kompetencer sker blandt andet gennem Gyldendal Academy, der blev introduceret i 2009 og kom rigtigt i gang i 2010. Gyldendal Academy er et internt efteruddannelsesprogram, der tilbyder kurser inden for it, kommunikation og lederudvikling samt en

række fagligt orienterede emner inden for forlagsdrift. Kursuskataloget vil jævnligt blive udbygget og tilpasset medarbejdernes behov, og undervisere vil være såvel eksterne fagfolk som egne medarbejdere med særlige kompetencer inden for virksomhedens fagområder.

Inden for rammerne af Gyldendal Academy igangsattes i foråret 2010 en forlagsuddannelse primært rettet mod redaktører. Uddannelsen består af 9 moduler fordelt over et 1 år. Alle kurser foregår i Gyldendal med undervisning af såvel interne som eksterne eksperter.

Samlet har der i 2010 været 421 deltagere i Gyldendal Academy fordelt på 41 kurser. På en skala fra 1 til 5 ligger evalueringen af kurserne i 2010 på gennemsnitligt 4,3. Ved etableringen af Gyldendal Academy fastsattes et evalueringsmål på 4. Dette mål fastholdes i 2011.

Igennem de senere år har mange ledere og medarbejdere gennemgået efteruddannelsesforløb på ledende danske og amerikanske institutioner, hvor den nyeste udvikling blandt andet inden for ledelse og digitale medier kan følges på nærmeste hold.

Bogproduktion

Produktion af trykte bøger er placeret hos eksterne leverandører og indebærer en ikke ubetydelig miljøpåvirkning. Gyldendal-koncernen producerede i 2010 i alt ca. 8,9 mio. bøger mod ca. 9,5 mio. i 2009. Produktion, trykning og indbinding sker primært i Skandinavien og EU samt i mindre omfang i Kina svarende til 1 % af den samlede tonnage, se fig. 1. Prepress, det vil sige layout, billedbehandling m.v., udføres stort set kun i Danmark på kontorarbejdspladser.

Leverandør lokation	Antal hovedleverandører (trykning og indbinding af bøger)	Antal hovedleverandører godkendt til produktion iht. FSC/PEFC standard	Produceret tonnage på lokation i % af total tonnage
Danmark og Skandinavien	9	9	56 %
Øvrige EU	2	1	43 %
Kina/Asien	2	2	1 %

Fig. 1 - Leverandører af trykning og indbinding af bøger

Produktionen af bøger er koncentreret på få hovedleverandører, der tilsammen leverer ca. 96 % af koncernens bøger. I 2010 har alle hovedleverandører ligesom i 2009 underskrevet samhandelsaftale med Gyldendal, der blandt andet forpligter leverandørerne til at overholde nationale og internationale forskrifter om indhold af farlige stoffer i bøger og særlige krav til emballage, paller m.m. Samhandelsvilkårene forpligter samtidig leverandørerne til at forholde sig til og overholde Gyldendals etiske regler for samfundsansvarlighed, herunder vedrørende

- menneskerettigheder
- børnearbejde
- diskrimination
- organisationsfrihed
- arbejdsmiljø og arbejdstid
- beskyttelse af miljøet

Gyldendals etiske regler for samfundsansvar er tilgængelige på ir.gyldendal.dk/sr.cfm.

Gyldendal er i løbende dialog med de væsentligste leverandører om de krav, samhandels-vilkårene stiller, og Gyldendal besøger jævnligt produktionsstederne. I 2010 er der indarbejdet procedurer, der sikrer, at

Gyldendal mindst en gang årligt besøger hovedleverandører i Danmark, Skandinavien og EU og oversøiske leverandører så vidt muligt hvert andet år.

Hovedleverandørerne er alle miljø-certificerede i henhold til ISO 14001, ICTI (International Council of Toy Industries), Emas eller i henhold til national certificering eller godkendelse. Hovedleverandørerne er i øvrigt godkendt til trykning på FSC- eller PEFC certificerede papirkvaliteter, jf. herom nedenfor, bortset fra en enkelt leverandør, der forventes certificeret i 2011, se fig. 1.

Det er målet, at leverandører inden for bogproduktion skal tiltræde Gyldendals samhandelsvilkår i løbet af de kommende år og dermed også tiltræde Gyldendals etiske regler. Det tilstræbes samtidig at øge andelen af certificerede leverandører.

Gyldendal har i 2010 anvendt ca. 4.253 tons papir (netto tonnage) til fremstilling af bøger mod ca. 4.400 tons i 2009. Papiret er overvejende af skandinavisk oprindelse, se figur 2.

Lokation	I % af total tonnage
Danmark og Skandinavien	78 %
Øvrige EU	20 %
Kina/Asien	2 %

Fig. 2 - Anvendt papir fabrikeret på lokation

I 2009 blev anvendelsen af genbrugspapir øget, særligt ved produktion af bøger til folkeskolen. I 2010 lykkedes det at producere alle engangsmaterialer til folkeskolen på genbrugspapir. Dette niveau fortsættes i 2011.

I 2010 intensiveredes arbejdet for øget anvendelse af FSC ("Forest Stewardship Council", international mærkningsordning for træ og papir), PEFC ("Programme for the endorsement of Forest certification schemes", international certificering for bæredygtig skovdrift) eller lignende miljømærket papir. Gyldendal støtter disse ordninger og foretrækker leverandører, der er godkendt til produktion på FSC- og PEFC-mærket papir i den takt, som udbuddet heraf er til stede, og økonomien er forsvarlig. Der er sat ambitiøse mål for 2011 og 2012, se fig. 3.

	Anvendt miljømærket papir i % af total papirtonnage
2009	Anslået 3 %
2010	9 %
Mål 2011	25 %
Mål 2012	40 %

Fig. 3 - Anvendt miljømærket papir – FSC / PEFC/Svanen & genbrugspapir i bogproduktionen

Oplysning om anvendelse af miljømærket papir vil fremover i vidt omfang blive givet i bøger fra Gyldendal-koncernen, se f.eks. fig. 4.

Bogen er trykt på FSC- mærket papir.

FSC er en international non-profit mærkningsordning til træ og papir. I en FSC-skov bliver der ikke fældet mere træ, end skoven kan nå at reproducere. Samtidig er FSC en garanti for, at dyr og planteliv bliver beskyttet, og at de mennesker, der arbejder i skoven, er sikret uddannelse, sikkerhedsudstyr og ordnede lønforhold

Fig.

4 - FSC-mærkning